

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1963

Vyhlásené: 16. 12. 1963

Časová verzia predpisu účinná od: 15. 7.2026

Obsah dokumentu je právne záväzný.

97

ZÁKON

zo 4. decembra 1963

o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Úvodné ustanovenia

§ 1

Účel zákona

Účelom tohto zákona je ustanoviť, ktorým právnym poriadkom sa spravujú občianskoprávne, obchodné, rodinné, pracovné a iné podobné vzťahy s medzinárodným prvkom, upraviť právne postavenie cudzincov, ako aj ustanoviť postup slovenských justičných orgánov pri úprave týchto vzťahov a rozhodovanie o nich a tým napomáhať medzinárodnej spolupráci.

§ 2

Medzinárodné zmluvy

Ustanovenia tohto zákona sa použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný na vykonanie medzinárodnej zmluvy.

ČASŤ I

USTANOVENIA KOLÍZNE A O PRÁVNOM POSTAVENÍ CUDZINCOV

Oddiel 1

Kolízne ustanovenia

§ 3

Spôsobilosť

(1) Spôsobilosť osoby na práva a na právne úkony sa spravuje, ak sa v tomto zákone neustanovuje niečo iné, právnym poriadkom štátu, ktorého je príslušníkom.

(2) Ak právny úkon v Slovenskej republike robí cudzinec, stačí, ak nie je ďalej uvedené niečo iné, ak je na úkon spôsobilý podľa slovenského práva.

§ 4

Právne úkony

Pokiaľ nie je ustanovené alebo pre rozumné usporiadanie vzťahov nevyhnutné niečo iné, spravuje sa platnosť právneho úkonu, ako aj následky jeho neplatnosti tým istým právnym

poriadkom ako účinky právneho úkonu; pokiaľ však ide o formu, postačí, ak sa urobilo zadost právu miesta, kde došlo k prejavu vôle, vyjmúc, že by právny poriadok, ktorým sa spravuje zmluva, predpisoval písomnú formu úkonu ako podmienku jeho platnosti.

Vecné práva

§ 5

Vecné práva k nehnuteľnostiam i k hnutelným veciam sa spravujú, pokiaľ v tomto zákone alebo v osobitných predpisoch nie je ustanovené inak, právom miesta, kde je vec.

§ 6

Vznik a zánik vecných práv k hnutelným veciam sa spravuje právom miesta, kde vec bola v čase, keď nastala skutočnosť, ktorá zakladá vznik alebo zánik tohto práva. Ak ide o vec, ktorá sa podľa zmluvy prepravuje, posudzuje sa vznik a zánik týchto práv podľa práva miesta, odkiaľ bola vec odoslaná.

§ 7

Ustanovenia o zápisoch do verejných kníh platné v mieste, kde nehnuteľnosť je, sa použijú i vtedy, keď právny dôvod vzniku, zániku, obmedzenia alebo prevodu knihového práva sa posudzuje podľa iného právneho poriadku.

§ 8

Vydržanie sa spravuje právom miesta, kde bola vec na začiatku vydržacej doby. Vydržateľ sa však môže dovoliť právneho poriadku štátu, na území ktorého sa vydržanie vykonalo, ak od času, keď vec bola v tomto štáte, sú podľa právneho poriadku tohto štátu splnené všetky podmienky vydržania.

Záväzkové práva

§ 9

Voľba práva

(1) Účastníci zmluvy môžu si zvoliť právo, ktorým sa majú spravovať ich vzájomné majetkové vzťahy, ak osobitný zákon neustanovuje inak; môžu tak urobiť i mlčky, ak nie je vzhľadom na okolnosti pochybnosť o prejavenej vôli.

(2) Pokiaľ z prejavu vôle účastníkov nevyplýva nič iné, neprizerá sa na kolízne ustanovenia zvoleného právneho poriadku.

(3) Ak si účastníci spotrebiteľskej zmluvy zvolili právo, ktoré poskytuje spotrebiteľovi menšiu ochranu jeho práv ako slovenský právny poriadok, ich vzťahy sa spravujú slovenským právnym poriadkom.

§ 10

(1) Ak účastníci nezvolia rozhodujúce právo, ich záväzkové vzťahy sa spravujú právnym poriadkom, použitie ktorého zodpovedá rozumnému usporiadaniu daného vzťahu.

(2) Vzhľadom na to, pokiaľ osobitný predpis neustanovuje inak, sa spravidla spravujú:

a) kúpne zmluvy a zmluvy o diele právom miesta, kde je sídlo (bydlisko) predávajúceho alebo

zhotoviteľa diela v čase uzavretia zmluvy;

- b) zmluvy o nehnuteľnostiach právom miesta, kde je nehnuteľnosť;
- c) zmluvy o doprave (zmluvy o preprave, zasielateľské zmluvy a pod.) právom miesta, kde má dopravca alebo zasielateľ sídlo alebo bydlisko v čase uzavretia zmluvy;
- d) poisťné zmluvy, vrátane zmluvy o poistení nehnuteľností, právom sídla (bydliska) poisťovateľa v čase uzavretia zmluvy;
- e) príkazné zmluvy a im podobné právom miesta, kde má sídlo (bydlisko) ten, kto vykonáva príkaz, v čase uzavretia zmluvy;
- f) zmluvy o obchodnom zastúpení a zmluvy o sprostredkovaní právom miesta, kde má sídlo (bydlisko) osoba, pre ktorú zástupca alebo sprostredkovateľ vykonáva činnosť, v čase uzavretia zmluvy;
- g) zmluvy o viacstranných výmenných obchodoch právnym poriadkom, použitie ktorého najlepšie zodpovedá usporiadaniu týchto vzťahov ako celku.

(3) Iné zmluvy sa spravujú, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak, spravidla právnym poriadkom štátu, v ktorom obidve strany majú sídlo (bydlisko); ak nemajú sídlo (bydlisko) v tom istom štáte a ak sa zmluva uzaviera medzi prítomnými, právnym poriadkom miesta, kde bola zmluva uzavretá; ak sa zmluva uzavrela medzi neprítomnými, právnym poriadkom sídla (bydliska) príjemcu návrhu na uzavretie zmluvy.

(4) Záväzkové vzťahy súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou sa spravujú slovenským právnym poriadkom, ibaže právo, ktoré by bolo inak rozhodné, poskytuje spotrebiteľovi lepšiu ochranu jeho práv.

§ 11

Právny poriadok určený podľa § 9 alebo 10 platí aj o zmenách, zabezpečení a následkoch porušenia záväzkov tam uvedených, pokiaľ z úmyslu účastníkov alebo z povahy veci nevyplýva niečo iné.

§ 12

Pokiaľ ide o hnutelnosti, spravujú sa vo vzťahu medzi stranami právnym poriadkom určeným podľa § 9 až 11 aj tieto otázky:

- a) okamih, od ktorého na nadobúdateľa prechádza oprávnenie nakladať vecou,
- b) okamih, od ktorého má nadobúdateľ právo na plody a úžitky prevádzanej veci,
- c) okamih, ktorým nebezpečenstvo škody na prevádzanej veci prechádza na nadobúdateľa,
- d) okamih, ktorým právo na náhradu škody vzniknuté v súvislosti s prevádzanou vecou prechádza na nadobúdateľa,
- e) výhrada vlastníckeho práva k prevádzanej veci.

§ 13

(1) Premlčanie záväzkových práv sa spravuje tým istým právnym poriadkom ako záväzkové právo samo.

(2) Započítanie sa spravuje, pokiaľ z požiadavky rozumného usporiadania právneho pomeru nevyplýva niečo iné, tým istým právnym poriadkom ako pohľadávka, proti ktorej smeruje započítanie.

§ 14

Právne pomery vzniknuté z jednostranných právnych úkonov sa spravujú právnym poriadkom štátu, v ktorom má dlžník bydlisko (sídlo).

§ 15

Nároky na náhradu škody, ak nejde o porušenie povinnosti vyplývajúcej zo zmlúv a iných právnych úkonov, sa spravujú právom miesta, kde škoda vznikla, alebo miesta, kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody.

Pracovné právo**§ 16**

(1) Pomery z pracovnej zmluvy sa spravujú - pokiaľ sa účastníci nedohodnú na niečom inom - právom miesta, kde pracovník vykonáva prácu. Ak však pracovník vykonáva prácu v jednom štáte na základe pracovného pomeru s organizáciou, ktorá má sídlo v inom štáte, je rozhodujúce právo sídla organizácie, okrem ak by šlo o osobu, ktorá má bydlisko v štáte, kde sa práca vykonávala.

(2) Pracovné pomery pracovníkov dopravných podnikov sa v železničnej a cestnej doprave spravujú právom sídla podniku, v riečnej a leteckej doprave právom miesta registrácie a v námornej doprave právom štátu, pod vlajkou ktorého sa doprava vykonáva.

Dedičské právo**§ 17**

Dedičské právne pomery sa spravujú právnym poriadkom štátu, ktorého bol poručiteľ príslušníkom v čase smrti.

§ 18

(1) Spôsobilosť zriaďť alebo zrušiť závet, ako aj účinky vád vôle a jej prejavu sa spravujú právom štátu, príslušníkom ktorého bol poručiteľ v čase prejavu vôle. To isté právo je rozhodujúce i pre určenie, ktoré ďalšie druhy robenia poriadku pre prípad smrti sú prípustné.

(2) Forma závetu sa spravuje právom štátu, príslušníkom ktorého bol poručiteľ v čase, keď závet urobil; stačí však, ak vyhovie právu štátu, na území ktorého bol závet urobený. To isté platí o forme zrušenia závetu.

Rodinné právo**Vzťahy medzi manželmi****§ 19**

Spôsobilosť osoby uzavrieť manželstvo, ako aj podmienky pre jeho platnosť sa spravujú právom štátu, ktorého je táto osoba príslušníkom.

§ 20

Forma uzavretia manželstva sa spravuje právom miesta, kde sa manželstvo uzaviera.

§ 20a

Manželstvo, ktoré v cudzine uzavrel slovenský občan pred iným orgánom ako pred orgánom Slovenskej republiky na to splnomocneným, je platné v Slovenskej republike, ak je platné v štáte, pred orgánom ktorého sa uzavrelo, a ak neexistovala žiadna okolnosť vylučujúca uzavretie manželstva podľa slovenského hmotného práva.

§ 21

(1) Osobné a majetkové vzťahy manželov sa spravujú právom štátu, ktorého sú príslušníkmi. Ak sú manželia príslušníkmi rôznych štátov, spravujú sa tieto vzťahy právom slovenským.

(2) Dojednaná úprava manželského majetkového práva sa posudzuje podľa právneho poriadku, ktorý bol pre majetkové vzťahy manželov rozhodujúci v čase, keď k úprave došlo.

§ 22

(1) Zrušenie manželstva rozvodom sa spravuje právnym poriadkom štátu, občanmi ktorého sú manželia v čase začatia konania. Ak sú manželia príslušníkmi rôznych štátov, spravuje sa zrušenie manželstva rozvodom právnym poriadkom slovenským.

(2) Ak by bolo potrebné podľa odseku 1 použiť cudzí právny poriadok, ktorý by zrušenie manželstva rozvodom nedovoľoval alebo len za okolností mimoriadne obťažných, avšak manželia alebo aspoň jeden z nich má na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt, použije sa slovenské právo.

(3) Tieto ustanovenia sa použijú i pri vyhlásení manželstva za neplatné alebo pri zistení, či tu manželstvo je alebo nie je.

Vzťahy medzi rodičmi a deťmi**§ 23**

(1) Určenie (zistenie alebo zapretie) rodičovstva sa spravuje právnym poriadkom štátu, ktorého príslušnosť nadobudlo dieťa narodením.

(2) Ak dieťa, ktoré narodením nadobudlo slovenské občianstvo, sa narodilo a žije v cudzine, spravuje sa určenie (zistenie alebo zapretie) rodičovstva právnym poriadkom štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt.

(3) Ak dieťa žije v Slovenskej republike, môže sa rodičovstvo určiť (zistiť alebo zaprieť) podľa slovenského práva, ak je to v záujme dieťaťa.

(4) Na platnosť uznania rodičovstva postačí, ak sa stane podľa práva štátu, v ktorom k uznaniu došlo.

§ 24

(1) Vzťahy medzi rodičmi a deťmi vrátane vzniku alebo zániku práv a povinností rodičov sa spravujú právom štátu, na ktorého území má dieťa obvyklý pobyt. Ak si to vyžiada ochrana osoby alebo majetku dieťaťa, súd môže pri rozhodovaní výnimočne prihliadnuť aj na právo iného štátu, s ktorým má vec podstatnú väzbu.

(2) Rodičovské práva a povinnosti, ktoré vznikli v štáte pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa, zostávajú zachované aj po zmene obvyklého pobytu dieťaťa. Ak niektorému z rodičov nevznikli

rodičovské práva a povinnosti, ktoré priznáva rodičovi slovenské právo, vzniknú mu okamihom, keď sa územie Slovenskej republiky stane obvyklým pobytom dieťaťa.

(3) Výkon rodičovských práv a povinností sa spravuje právom štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

(4) Na účely tohto ustanovenia sa za obvyklý pobyt maloletých utečencov a detí, ktoré sa dostali na územie Slovenskej republiky v dôsledku nepokojov v ich domovskom štáte, ako aj detí, ktorých obvyklý pobyt nemožno určiť, považuje územie Slovenskej republiky.

§ 24a

Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom sa spravuje právom štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt. Iné vyživovacie povinnosti sa spravujú právom štátu, v ktorom má bydlisko oprávnený na výživné.

§ 25

(1) Nároky matky dieťaťa voči jeho otcovi, za ktorého nie je vydatá, spravujú sa právom štátu, príslušníčkou ktorého je matka v čase narodenia dieťaťa.

(2) Ak matka dieťaťa, ktorá je cudzou štátnou príslušníčkou, má bydlisko v Slovenskej republike a otec dieťaťa je slovenským príslušníkom, nároky matky dieťaťa sa spravujú podľa slovenského práva.

§ 26

(1) Osvojenie sa spravuje právom štátu, príslušníkom ktorého je osvojiteľ.

(2) Ak osvojujúci manželia majú rôznu štátnu príslušnosť, osvojenie sa spravuje právom štátu spoločného obvyklého pobytu manželov. Ak manželia spoločný obvyklý pobyt nemajú, spravuje sa osvojenie právnym poriadkom, s ktorým majú najužšiu väzbu.

(3) Ak by bolo potrebné podľa odsekov 1 a 2 použiť cudzí právny poriadok, ktorý by osvojenie nedovoľoval alebo len za okolností mimoriadne obťažných, avšak osvojiteľ alebo aspoň jeden z osvojujúcich manželov má na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt, použije sa slovenské právo.

§ 26a

Zverenie dieťaťa do predosvojiteľskej starostlivosti budúcich osvojiteľov sa spravuje právom štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

§ 27

Či pri osvojení a podobných vzťahoch je potrebné prívolenie dieťaťa alebo iných osôb a orgánov, treba posúdiť podľa právneho poriadku štátu, ktorého je príslušníkom dieťa.

Poručníctvo a opatrovníctvo

§ 28

Podmienky vzniku a zániku poručníctva a opatrovníctva nad maloletými sa spravujú právnym poriadkom štátu, v ktorom má maloletý obvyklý pobyt. Poručnícka a opatrovnícka starostlivosť sa týka zásadne maloletého a jeho majetku, nech je jeho majetok kdekoľvek.

§ 29

Povinnosť prijať a vykonávať poručníctvo, prípadne opatrovníctvo nad maloletými sa spravuje právnym poriadkom štátu, ktorého je poručník, prípadne opatrovník príslušníkom.

§ 30

Právne pomery medzi poručníkom, prípadne opatrovníkom a maloletým sa spravujú právnym poriadkom štátu, v ktorom je poručnícky, prípadne opatrovnícky súd alebo úrad.

§ 31

Ustanovenia o poručníctve a opatrovníctve nad maloletými platia obdobne, ak ide o podobné ochranné opatrenia vo vzťahu k osobám nespôsobilým na právne úkony.

Oddiel 2**Postavenie cudzincov****§ 32**

(1) Cudzinci majú v oblasti svojich osobných a majetkových práv, pokiaľ týmto zákonom alebo osobitnými predpismi nie je ustanovené inak, rovnaké práva a rovnaké povinnosti ako slovenskí štátni občania.

(2) V prípade, že cudzí štát nakladá so slovenskými štátnymi občanmi inak ako so svojimi príslušníkmi, môže Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len "ministerstvo zahraničných vecí") po dohode s príslušnými slovenskými orgánmi rozhodnúť, že ustanovenie odseku 1 sa nepoužije.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2, pokiaľ ide o majetkové vzťahy, sa použijú obdobne pre právnické osoby.

§ 33**Dvojaké a neurčité štátne občianstvo**

(1) Ak je niekto v rozhodujúcom čase slovenským štátnym občanom a ak ho za svojho príslušníka považuje aj iný štát, je rozhodujúce štátne občianstvo slovenské.

(2) Ak je niekto v rozhodujúcom čase zároveň príslušníkom niekoľkých cudzích štátov, rozhoduje štátna príslušnosť nadobudnutá naposledy.

(3) Na toho, kto v rozhodujúcom čase nie je príslušníkom žiadneho štátu alebo štátnu príslušnosť ktorého nemožno určiť alebo nemožno zistiť, ktorú príslušnosť nadobudol naposledy, je potrebné hľadiť, ako by bol príslušníkom toho štátu, na území ktorého mal v rozhodujúcom čase bydlisko, a ak to nemožno zistiť, na území ktorého mal pobyť. Ak nemožno ani to zistiť, treba postupovať, ako by išlo o slovenského občana.

Oddiel 3**Spoločné ustanovenia****§ 34****Právne oblasti**

Ak sa má použiť právny poriadok štátu, ktorý má viac právnych oblastí, rozhodujú o použití práva niektorej z nich predpisy tohto štátu.

§ 35**Spätný a ďalší odkaz**

Ak sa má podľa ustanovení tohto zákona použiť právny poriadok, ustanovenia ktorého odkazujú späť na právo slovenské alebo ďalej na právo iného štátu, možno takýto odkaz prijať, ak to zodpovedá rozumnému a spravodlivému usporiadaniu vzťahu, o ktorý ide.

§ 36**Verejný poriadok**

Právny predpis cudzieho štátu nemožno použiť, pokiaľ by sa účinky tohto použitia priečili takým zásadám spoločenského a štátneho zriadenia Slovenskej republiky a jej právneho poriadku, na ktorých je potrebné bez výhrady trvať.

ČASŤ II**MEDZINÁRODNÉ PROCESNÉ PRÁVO****Oddiel 1****Právomoc slovenských justičných orgánov****Právomoc****§ 37**

Ak ďalej nie je ustanovené inak, právomoc slovenských súdov je daná, ak osoba, proti ktorej smeruje návrh (žaloba), má na území Slovenskej republiky bydlisko alebo sídlo a ak ide o majetkové práva, ak tu má majetok.

§ 37a

Právomoc slovenského súdu je daná aj

- a) vo veciach týkajúcich sa pracovných zmlúv, ak je žalobcom zamestnanec, ktorý má bydlisko na území Slovenskej republiky,
- b) vo veciach týkajúcich sa poisťných zmlúv, ak je žalobcom poisťník alebo osoba oprávnená z poistenia a žalobca má bydlisko alebo sídlo na území Slovenskej republiky,
- c) vo veciach týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv, ak je žalobcom spotrebiteľ, ktorý má bydlisko alebo sídlo na území Slovenskej republiky,
- d) vo veciach ostatných zmlúv, ak tovar mal byť alebo bol odovzdaný, služby poskytnuté alebo práce vykonané na území Slovenskej republiky; inak ak miesto plnenia malo byť alebo bolo na území Slovenskej republiky.

§ 37b

Právomoc slovenského súdu je daná aj

- a) vo veciach nárokov na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu, ak ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, došlo alebo by mohlo dôjsť na území Slovenskej republiky,
- b) vo veciach nárokov na náhradu škody, ktorá bola spôsobená trestným činom, ak trestné konanie vedú slovenské orgány činné v trestnom konaní,
- c) v sporoch, ktoré sa týkajú podnikania alebo činnosti podniku alebo organizačnej zložky právnickej osoby, ak má podnik alebo organizačnú zložku umiestnenú na území Slovenskej republiky,
- d) vo veciach nárokov na náhradu škody a nákladov, ktoré vznikli v súvislosti so sporom proti verejnej účasti na súde alebo inom príslušnom orgáne štátu, ktorý nie je členským štátom Európskej únie, a žalovaná fyzická osoba alebo právnická osoba v spore proti verejnej účasti má

bydlisko alebo sídlo na území Slovenskej republiky.

§ 37c

Právomoc slovenského súdu môže byť vo vzťahu k osobe založená i návrhom účastníka konania,

- a) ak v konaní ide o také súvisiace práva a povinnosti, že je potrebné o nich konať spoločne, ak sa má predísť možnosti nezlučiteľných rozhodnutí,
- b) ak ide o vzájomný nárok, ktorý skutkovo súvisí s pôvodným nárokom, o ktorom má právomoc konať slovenský súd.

§ 37d

Výlučná právomoc

Právomoc slovenského súdu je výlučne daná

- a) v konaní, ktorého predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, ak je nehnuteľnosť na území Slovenskej republiky,
- b) v konaní týkajúcom sa registrácie alebo platnosti patentov, ochranných známok, dizajnov alebo iných práv, ktoré sa musia registrovať alebo pri ktorých sa musí žiadať o ochranu, ak sa žiadosť o registráciu alebo ochranu podala na území Slovenskej republiky alebo sa za podanú na území Slovenskej republiky považuje podľa noriem medzinárodného práva.

§ 37e

Voľba právomoci

(1) Účastníci si môžu na riešenie sporov zo svojho zmluvného vzťahu alebo z nároku na náhradu škody založiť právomoc súdu dohodou. Ak sa účastníci nedohodli inak, je táto právomoc výlučná. Dohoda o právomoci je vylúčená v prípadoch uvedených v § 37d.

(2) Ak si účastníci dohodli právomoc slovenského súdu, nemôžu svojou dohodou zmeniť jeho vecnú príslušnosť.

(3) Dohoda o právomoci musí mať písomnú formu alebo musí byť písomne potvrdená. Ak sa dohoda o právomoci týka zmluvného vzťahu v medzinárodnom obchode, stačí, ak má formu, ktorá sa v súlade s obchodnými zvyklosťami v medzinárodnom obchode všeobecne zachováva a účastníci zmluvného vzťahu ju pre daný zmluvný typ i pravidelne dodržiavajú.

(4) Ak sa dohoda o právomoci uzatvorila výlučne v prospech jedného účastníka, právo tohto účastníka podať návrh na inom súde zostáva zachované.

(5) Vo veciach týkajúcich sa pracovných zmlúv, poisťných zmlúv a spotrebiteľských zmlúv je dohoda o právomoci platná len vtedy, ak nevyklučuje právomoc súdu štátu, na ktorého území má bydlisko žalobca, alebo bola uzatvorená až po vzniku sporu.

(6) Ak dohoda účastníkov zakladá výlučnú právomoc cudzieho súdu, právomoc slovenského súdu ostáva zachovaná, ak zvolený súd odmietol vo veci konať.

Právomoc v rodinných veciach

§ 38

(1) V manželských veciach (konanie o zrušenie manželstva rozvodom, o neplatnosť manželstva a o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je) je právomoc slovenských súdov daná, ak aspoň jeden z manželov je slovenským občanom.

(2) Ak žiadny z manželov nie je slovenským občanom, právomoc slovenského súdu je daná:

- a) ak má aspoň jeden z manželov tu pobyt a ak sa môže rozhodnutie súdu uznať v domovských štátoch oboch manželov, alebo
- b) ak aspoň jeden z manželov má v Slovenskej republike obvyklý pobyt, alebo
- c) ak ide o neplatnosť manželstva, ktoré sa má podľa slovenského práva vysloviť i bez návrhu, pokiaľ manželia tu žijú.

§ 38a

Právomoc slovenského súdu na konanie o výživnom je daná, ak má oprávnený alebo povinný bydlisko alebo obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

§ 39

(1) Právomoc slovenských súdov vo veciach starostlivosti o maloletých je daná, ak má maloletý na území Slovenskej republiky svoj obvyklý pobyt, jeho obvyklý pobyt nemožno určiť alebo je občanom Slovenskej republiky.

(2) Právomoc slovenských súdov je daná aj vo veciach starostlivosti o maloletých utečencov alebo deti, ktoré sa dostali na územie Slovenskej republiky v dôsledku nepokojov v ich domovskom štáte.

(3) Ak právomoc slovenského súdu vo veciach starostlivosti o maloletých nie je daná, slovenský súd urobí len opatrenia potrebné na ochranu osoby alebo majetku maloletého a upovedomí o tom príslušný orgán štátu obvyklého pobytu maloletého. Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva.

(4) Slovenský súd má v konaní o rozvode manželstva, neplatnosti manželstva alebo o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, právomoc upraviť aj práva a povinnosti rodičov k ich spoločnému dieťaťu, ak

- a) dieťa má na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt alebo
- b) aspoň jeden z rodičov má rodičovské práva a povinnosti k tomuto dieťaťu, manželia sa výslovne podrobili právomoci súdu a výkon tejto právomoci je v najlepšom záujme dieťaťa.

§ 39a

(1) Ak súd cudzieho štátu alebo účastník konania za podmienok ustanovených v medzinárodnej zmluve alebo v právne záväznom akte Európskej únie požiada, aby slovenský súd prevzal právomoc vo veci starostlivosti o maloletého, rozhodne o tejto žiadosti Okresný súd Trnava bez zbytočného odkladu; tento súd informuje o svojom rozhodnutí súd cudzieho štátu.

(2) Ak súd rozhodne o prevzatí právomoci podľa odseku 1, môže vec postúpiť inému súdu, ak to vyžaduje záujem maloletého.

§ 40

Návrh na určenie rodičovstva (zistenie a zapretie) možno podať na slovenskom všeobecnom súde navrhovateľa, ak odporca nemá v Slovenskej republike všeobecný súd. Ak ani navrhovateľ nemá v Slovenskej republike všeobecný súd, ale jeden z rodičov alebo dieťa je slovenským občanom, možno návrh podať na súde, ktorý určí Najvyšší súd.

§ 41

- (1) Rozhodovať vo veciach osvojenia patrí slovenskému súdu, ak je osvojiteľ slovenským

občanom. Ak sú osvojitelia manželia, postačí, ak je slovenským občanom jeden z nich a ak má v Slovenskej republike bydlisko.

(2) Ak nie je osvojiteľ alebo ani jeden z osvojujúcich manželov slovenským občanom, právomoc slovenského súdu je daná, ak má osvojiteľ alebo aspoň jeden z osvojujúcich manželov na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt a ak sa rozhodnutie súdu môže uznať v domovskom štáte osvojiteľa alebo aspoň jedného z osvojujúcich manželov.

§ 41a

(1) Na osvojenie dieťaťa, ktoré je slovenským občanom a má na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt, je príslušný len slovenský súd.

(2) Slovenský súd je príslušný rozhodnúť o osvojení aj vtedy, ak v čase jeho rozhodovania dieťa už nemá obvyklý pobyt v Slovenskej republike, ak rozhodol o zverení maloletého dieťaťa do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

§ 42

Právomoc vo veciach spôsobilosti na právne úkony, poručníctva a opatrovníctva

(1) Vo veciach obmedzenia a pozbavenia spôsobilosti na právne úkony, ako aj v poručníckych a opatrovníckych veciach je daná právomoc slovenských súdov, ak má osoba obvyklý pobyt na území Slovenskej republiky.

(2) Ak právomoc slovenského súdu podľa odseku 1 nie je daná, slovenský súd urobí len opatrenia potrebné na ochranu osoby alebo jej majetku a upovedomí o tom príslušný orgán štátu obvyklého pobytu osoby. Opatrenia prijme súd podľa slovenského hmotného práva.

§ 43

Právomoc vo veciach vyhlásenia za mŕtveho

(1) Vyhlásiť slovenského občana za mŕtveho patrí vždy len slovenskému súdu.

(2) Cudzinca môže slovenský súd vyhlásiť za mŕtveho podľa slovenského hmotného práva s právnymi následkami pre osoby trvale žijúce v Slovenskej republike a pre majetok tu ležiaci.

Právomoc v dedičských veciach

§ 44

Právomoc slovenského súdu na prejednanie dedičstva je daná vždy, ak poručiteľ v čase svojej smrti bol slovenským občanom. Ak však ide o majetok, ktorý je v cudzine, slovenský súd prejedná dedičstvo len vtedy, ak sa takýto majetok vydáva slovenským orgánom alebo ak cudzí štát priznáva takýmto rozhodnutiam slovenských justičných orgánov právne následky.

§ 45

(1) Slovenský súd prejedná dedičstvo po cudzincovi, ktoré je v Slovenskej republike,

- a) ak štát, ktorého je poručiteľ príslušníkom, ani nevydáva dedičstvo slovenských občanov slovenským súdom, ani nepriznáva ich rozhodnutiam právne následky, alebo ak cudzí štát odmietne zaoberať sa dedičstvom alebo ak sa nevyjadrí, alebo
- b) ak tu mal poručiteľ bydlisko a ak žiada o to dedič, ktorý sa tu zdržuje,
- c) tiež vždy, ak ide o nehnuteľnosti ležiace na území Slovenskej republiky.

(2) V ostatných prípadoch sa slovenský súd obmedzí na potrebné opatrenia na zabezpečenie majetku po cudzincovi.

§ 46

Právomoc vo veciach umorenia listín

Slovenskému súdu patrí vyhlásiť za umorené listiny vystavené v cudzine len vtedy, ak ich umorenie môže mať podľa povahy veci právne následky v Slovenskej republike.

§ 47

Vyňatie z právomoci slovenských súdov

(1) Z právomoci slovenských súdov sú vyňaté cudzie štáty vrátane ich majetku, ak cudzí štát neprejaví výslovný súhlas s výkonom ich právomoci.

(2) Vyňatie z právomoci slovenských súdov podľa odseku 1 sa nevzťahuje na činnosť alebo úkony cudzieho štátu a na majetok cudzieho štátu v rozsahu, v ktorom sa podľa medzinárodnej zmluvy alebo iných pravidiel medzinárodného práva cudzí štát nemôže dovolávať imunity.

(3) Z právomoci slovenských súdov sú vyňaté osoby, medzinárodné organizácie a inštitúcie, ktoré podľa medzinárodných zmlúv, iných pravidiel medzinárodného práva alebo slovenských právnych predpisov požívajú v Slovenskej republike imunitu, a to v rozsahu, ktorý je v nich uvedený.

(4) Ak vznikne pochybnosť o tom, či ide o vyňatie z právomoci podľa odsekov 1, 2 alebo odseku 3, požiada súd o stanovisko ministerstvo zahraničných vecí.

(5) Doručenie v prípadoch, v ktorých cudzí štát, osoba, medzinárodná organizácia či inštitúcia nie sú vyňaté z právomoci slovenských súdov, sprostredkuje ministerstvo zahraničných vecí. Ak nemožno takto doručiť, súd ustanoví opatrovníka na prijímanie písomností, prípadne na obhájenie práv.

§ 47a

Ak podľa tohto oddielu nemá slovenský súd právomoc, môže si vo výnimočných prípadoch túto právomoc založiť, ak sa konanie nemôže účinne začať alebo uskutočniť v cudzine a vec má úzku väzbu na Slovenskú republiku. To platí aj vtedy, že uznanie cudzieho rozhodnutia bolo v Slovenskej republike zamietnuté a v cudzine nemožno uskutočniť nové konanie pre prekážku právoplatne rozhodnutej veci.

Oddiel 2

Ustanovenia o konaní

§ 48

(1) Slovenské súdy postupujú v konaní podľa slovenských procesných predpisov, pričom všetci účastníci majú rovnaké postavenie pri uplatňovaní svojich práv.

(2) Súd preskúma právomoc skôr, ako začne konať o veci samej, na základe skutočností, ktoré existujú v čase podania návrhu. Ak dôjde následne k zmene týchto skutočností, právomoc súdu zostáva zachovaná.

§ 48a**Prekážka začatej veci**

(1) Začatie konania v cudzine nebráni, aby v tej istej veci prebiehalo konanie na slovenskom súde.

(2) Ak sa v tej istej veci vedie konanie na súde cudzieho štátu, môže slovenský súd, v odôvodnených prípadoch a na návrh účastníka, konanie prerušiť, ak možno predpokladať, že uznaniu takéhoto rozhodnutia súdu cudzieho štátu nebude brániť prekážka podľa § 64; súd v rozhodnutí o prerušení konania poučí účastníka o lehote podľa odseku 4 a následkoch jej nedodržania.

(3) Súd pokračuje v konaní na návrh účastníka, ak

- a) konanie na súde cudzieho štátu bolo prerušené alebo zastavené,
- b) je nepravdepodobné, že konanie na súde cudzieho štátu bude v primeranom čase ukončené, alebo
- c) je daný iný dôvod na zabezpečenie práva na spravodlivý proces, pre ktorý je potrebné v konaní pokračovať.

(4) Ak účastník konania nepodá návrh podľa odseku 3 do 12 mesiacov od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania, súd konanie zastaví.

Postavenie cudzincov v konaní**§ 49**

Procesná spôsobilosť cudzinca sa spravuje právom štátu, ktorého je príslušníkom. Stačí však, ak má procesnú spôsobilosť podľa slovenského práva.

§ 50

Cudzinci majú nárok na oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov a na ustanovenie bezplatného zástupcu na ochranu ich záujmov, ak je zaručená vzájomnosť.

§ 51

(1) Cudzincovi, ktorý sa domáha rozhodnutia o majetkovom práve, súd uloží na návrh odporcu, aby zložil súdom určenú zábezpeku za trovy konania s tým, že ak zábezpeku nezloží do určenej lehoty, nebude proti vôli odporcu v konaní pokračovať a konanie zastaví.

(2) Zábezpeku nemožno uložiť, ak:

- a) návrh na jej zloženie bol podaný, až keď odporca vo veci už konal alebo urobil procesný úkon, hoci už vedel, že navrhovateľ nie je slovenským občanom alebo že slovenské občianstvo stratil;
- b) ide o občana členského štátu Európskej únie alebo osobu, ktorá má v takom štáte bydlisko, alebo ak navrhovateľ preukáže, že v štáte, ktorého je príslušníkom, sa v podobných prípadoch od slovenského občana zábezpeka nežiada;
- c) navrhovateľ má v Slovenskej republike nehnuteľný majetok v cene dostačujúcej na úhradu trov, ktoré odporcovi v konaní vzniknú;
- d) návrh na začatie konania sa vybavuje platobným rozkazom;
- e) navrhovateľ je oslobodený od súdnych poplatkov a preddavkov.

§ 52

Verejné listiny

Listiny vydané súdmi a úradmi v cudzine, ktoré platia na mieste, kde boli vydané, za listiny verejné, majú dôkaznú moc verejných listín aj v Slovenskej republike, ak sú opatrené predpísanými overeniami.

Zisťovanie cudzieho práva a vzájomnosť

§ 53

(1) Na zistenie cudzieho práva justičný orgán urobí všetky potrebné opatrenia vrátane zabezpečenia obsahu cudzieho práva vlastnými prostriedkami, zo všeobecne dostupných zdrojov, uložením povinnosti účastníkom konania alebo vyžiadaním informácie od Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“). Ak sa v primeranej lehote nepodarí obsah cudzieho práva zistiť alebo je zistenie obsahu cudzieho práva spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami alebo nemožné, použije sa slovenské právo.

(2) Ak pri prejednávaní vecí uvedených v § 1 vzniknú pochybnosti, môžu si justičné orgány vyžiadať od ministerstva spravodlivosti vyjadrenie.

§ 54

Vyhlásenie ministerstva spravodlivosti o vzájomnosti zo strany cudzieho štátu, vydané po dohode s ministerstvom zahraničných vecí a s inými príslušnými ministerstvami, je pre súdy i iné štátne orgány záväzné.

§ 55

Právna pomoc v styku s cudzinou

(1) V konaní s medzinárodným prvkom slovenské justičné orgány vykonávajú procesné úkony vo vzťahu k cudzine podľa ustanovení tohto zákona.

(2) Právnu pomocou sa rozumejú procesné úkony, najmä doručovanie písomností, výsluch osôb a vykonávanie ďalších dôkazov, na účely súdneho konania vedeného v Slovenskej republike vykonávané v cudzine na základe dožiadania slovenských justičných orgánov alebo úkony vykonávané na území Slovenskej republiky na základe dožiadania cudzích orgánov.

(3) Cudzími orgánmi podľa odseku 2 sa okrem súdov a iných justičných orgánov rozumejú aj iné orgány a osoby, ak podľa práva cudzieho štátu majú oprávnenie žiadať o poskytnutie právnej pomoci vo veciach podľa § 1.

Dožiadania cudzích orgánov

§ 56

(1) Slovenské justičné orgány poskytujú na dožiadanie cudzím orgánom právnu pomoc za podmienky vzájomnosti. Na doručenie písomnosti osobe v Slovenskej republike sa podmienka vzájomnosti neuplatňuje.

(2) Právnu pomoc možno odoprieť, ak

a) vykonanie dožadovaného úkonu nespadá do právomoci dožiadaného slovenského justičného orgánu; ak však jeho urobenie patrí do právomoci iného slovenského justičného orgánu alebo

do právomoci iných slovenských orgánov, dožiadanie sa postúpi na vybavenie tomuto orgánu,
b) sa žiada o vykonanie úkonu, ktorý sa prieči slovenskému verejnému poriadku.

(3) Na vybavenie dožiadania cudzieho orgánu o právnu pomoc je miestne príslušný justičný orgán, v ktorého obvode sa požadovaný úkon právnej pomoci má vykonať. Dožiadanie na zistenie údajov z úradných evidencií, ku ktorým majú prístup všetky justičné orgány, vykoná justičný orgán, ktorému bolo dožiadanie doručené.

(4) Ak tento zákon, medzinárodná zmluva alebo vyhlásenie ministerstva spravodlivosti o vzájomnosti neustanovuje inak, dožiadania a potrebné prílohy, rozhodnutia alebo osvedčenia je možné prijať, ak sú vyhotovené v slovenskom jazyku, a je možné ich prijať aj vtedy, ak sú vyhotovené v cudzom jazyku, pri ktorom všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti, umožňuje strojový preklad do slovenského jazyka.

§ 56a

Cudzí zastupiteľský orgán alebo cudzí konzulárny orgán s pôsobnosťou pre územie Slovenskej republiky môže vykonať úkon pre orgány vysielajúceho štátu len na základe súhlasu ministerstva spravodlivosti. Súhlas sa nevyžaduje na doručenie písomností občanovi vysielajúceho štátu, na výsluch takejto osoby alebo na iný dôkaz týkajúci sa tejto osoby, ak sa vykonávajú v priestoroch tohto zastupiteľského orgánu alebo konzulárneho orgánu a ak sa osoba dostaví k týmto úkonom dobrovoľne.

§ 57

(1) Žiadaná právna pomoc sa poskytuje podľa slovenských predpisov; na žiadosť cudzieho orgánu možno postupovať podľa cudzieho procesného predpisu, ak sa žiadaný postup neprieči slovenskému verejnému poriadku.

(2) Výsledok vybavenia dožiadania zasiela justičný orgán dožadujúcemu orgánu rovnakou cestou, akou mu bolo doručené dožiadanie, ak z dožiadania nevyplýva iný postup.

§ 58

Doručovanie písomností

(1) Ak je písomnosť určená na doručenie adresátovi v Slovenskej republike vyhotovená v slovenskom jazyku alebo v jazyku, o ktorom je predpoklad, že vzhľadom na všetky okolnosti prípadu je adresátovi zrozumiteľný, alebo ak je k písomnosti pripojený preklad do tohto jazyka a zároveň sa nežiada o osobné doručenie, písomnosť sa doručí adresátovi do vlastných rúk.

(2) Ak písomnosť nie je vyhotovená v jazyku podľa odseku 1 a nie je k nej pripojený ani preklad do tohto jazyka, písomnosť sa adresátovi doručí len vtedy, ak po poučení o možnosti odprieť jej prevzatie je adresát ochotný ju prijať. Adresáta je potrebné poučiť, že si musí byť vedomý právnych následkov, aké môžu v cudzine nastať, ak odmietne písomnosť prijať. Justičný orgán môže na tento účel adresáta predvolať.

§ 58a

Osobné doručenie

(1) Ak dožadujúci orgán požiada o osobné doručenie písomnosti, justičný orgán písomnosť adresátovi doručí prostredníctvom zamestnanca justičného orgánu, súdneho exekútora alebo si justičný orgán adresáta na tento účel predvolá.

(2) Osobné prevzatie písomnosti adresát potvrdí podpisom na doručenke dožadujúceho orgánu

alebo do zápisnice dožiadaného súdu. Na možnosť odmietnutia prevzatia písomnosti sa primerane použije § 58 ods. 2.

(3) Ak sa ani pri opakovanom pokuse nepodari písomnosť doručiť adresátovi osobne, dožiadaný súd vráti dožiadanie nevybavené späť s uvedením dôvodov nevybavenia.

§ 58b

Výsluch pod prísahou

(1) Ak o to žiada cudzí orgán, možno svedkov, znalcov a účastníkov vyslúchať pod prísahou; pred prísahou musia byť upozornení na význam výpovede a na následky krivej prísahy.

(2) Prísaha pre svedkov a účastníkov znie: „Prisahám na svoju česť, že o všetkom, na čo sa ma bude súd pýtať, vypoviem úplnú a čistú pravdu a nič nezamlčím.“.

(3) Prísaha pre znalcov znie: „Prisahám na svoju česť, že znalecký posudok podám podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia.“.

(4) Ak ide o prísahu následnú, znenie prísahy sa primerane pozmení.

(5) Odseky 1 až 4 sa primerane použijú aj vtedy, ak je potrebné v cudzine predložiť prisážené vyhlásenie o skutočnostiach rozhodujúcich na uplatnenie alebo zachovanie nárokov.

§ 58c

Prítomnosť na úkone právnej pomoci

Prítomnosť zástupcov cudzích orgánov a iných osôb na úkone právnej pomoci vykonávanom slovenským justičným orgánom na dožiadanie cudzieho orgánu je možná so súhlasom slovenského justičného orgánu.

§ 58d

Priamy výkon dôkazu

(1) Priamy výkon dôkazu cudzím orgánom na území Slovenskej republiky na účely konania v cudzine je prípustný so súhlasom ministerstva spravodlivosti, ak to umožňuje medzinárodná zmluva alebo právne záväzný akt Európskej únie.

(2) Ministerstvo spravodlivosti žiadať o priamy výkon dôkazu, s ktorou vyslovilo súhlas, postúpi príslušnému justičnému orgánu, ak sa vyžaduje jeho súčinnosť pri vykonaní dôkazu cudzím orgánom.

Dožiadania slovenských justičných orgánov

§ 58e

Spôsob zasielania dožiadania

Ak tento zákon, medzinárodná zmluva alebo právne záväzný akt Európskej únie neustanovuje inak, stýkajú sa justičné orgány s cudzími orgánmi prostredníctvom ministerstva spravodlivosti.

§ 58f

Jazyk dožiadania a písomností

(1) Ak tento zákon, medzinárodná zmluva alebo vyhlásenie ministerstva spravodlivosti o vzájomnosti neustanovuje inak, dožadujúci slovenský justičný orgán zabezpečí bezodkladne preklad dožiadania a potrebných príloh, rozhodnutí alebo osvedčení do úradného jazyka

dožiadaného štátu alebo do jazyka používaného na jeho území. Ak má dožiadaný štát viacero úradných jazykov, ktoré sa uplatňujú v územných celkoch tohto štátu, pripojí sa preklad do jazyka toho územného celku, kde sa má dožiadanie vykonať, alebo do jazyka používaného na tomto území.

(2) Ak ide o preklad do cudzieho jazyka, pri ktorom všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti, umožňuje strojový preklad, namiesto postupu podľa odseku 1 súd zabezpečí strojový preklad dožiadaní a písomností.

§ 58g

Doručovanie písomností do cudziny

(1) Ak má adresát obvyklý pobyt v cudzine alebo sa tam dlhodobo zdržiava a nemá adresu doručenia v Slovenskej republike, ani si neurčil zástupcu na doručovanie v Slovenskej republike, súd mu doručuje písomnosti na adresu v cudzine; to neplatí, ak možno písomnosť doručiť adresátovi na pojednávaní alebo pri inom úkone súdu, alebo do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu.^{1a)}

(2) Ak je potrebné adresátovi doručiť písomnosť, ktorá sa podľa ustanovení Civilného sporového poriadku doručuje do vlastných rúk, a pobyt adresáta v cudzine nie je známy, adresátovi sa nepodarilo doručiť na známu adresu v cudzine alebo je doručenie alebo zistenie adresy v cudzine spojené s ťažko prekonateľnými prekážkami a údaje o adrese doručenia v cudzine nevie poskytnúť ani účastník konania, súd na úradnej tabuli oznámi, že sa adresátovi doručujú písomnosti a kde si ich môže prevziať, a zároveň ho vyzve, aby sa prihlásil a postaral sa o obranu svojich práv účasťou na konaní. Ďalšie písomnosti súd doručuje rovnakým spôsobom.

(3) Ak sa doručuje písomnosť podľa odseku 2, písomnosť sa považuje za doručенú uplynutím 15 dní od zverejnenia oznámenia na úradnej tabuli.

Súčinnosť zastupiteľských orgánov a konzulárnych orgánov

§ 59

(1) Na dožiadanie slovenského justičného orgánu vykonáva slovenský zastupiteľský alebo konzulárny orgán:

- a) doručenie osobám v štáte, kde vykonáva pôsobnosť, ak je to prípustné podľa medzinárodných zmlúv alebo iných pravidiel medzinárodného práva alebo ak tomu nebránia predpisy štátu, kde úkon sa má urobiť;
- b) doručenie slovenským občanom v štáte, kde úkon sa má urobiť, ktorí tam požívajú diplomatické výsady a imunity, a výsluch takýchto občanov ako svedkov, znalcov alebo účastníkov konania;
- c) na základe splnomocnenia ministerstva zahraničných vecí výsluch svedkov, znalcov a účastníkov konania, ako aj iné procesné úkony, ak sa tieto osoby ustanovia dobrovoľne a ak tomu nebránia predpisy platné v štáte, kde sa úkon má urobiť.

(2) Slovenský zastupiteľský alebo konzulárny orgán postupuje primerane podľa predpisov pre dožadujúci justičný orgán a úkony ním urobené majú tie isté účinky, ako keby ich urobil justičný orgán sám.

^{1a)} Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov.

§ 60

Doručenia vykonané na dožiadanie slovenského justičného orgánu cudzím orgánom, ako aj dôkazy pred ním vykonané sú účinné, i keď nie sú v súlade s predpismi cudzieho práva, ak vyhovujú slovenským predpisom.

§ 61**Osvedčenie o slovenskom práve**

Ministerstvo spravodlivosti vydáva tým, ktorí to potrebujú na uplatnenie svojho práva v cudzine, osvedčenie o práve platnom v Slovenskej republike. V takomto osvedčení nemôže sa podávať výklad zákona alebo výklad o tom, ako je potrebné použiť zákon na určitú právnu vec.

§ 62**Vyššie overenie listín**

K listinám vydaným justičnými orgánmi alebo k listinám týmito orgánmi osvedčeným, alebo pred nimi podpísaným, ktoré sa majú použiť v cudzine, na žiadosť účastníka pripojí vyššie overenie alebo apostil podľa osobitného predpisu²⁾

- a) krajský súd, ak ide o listiny vydané okresnými súdmi, notármi, notárskymi kandidátmi alebo súdnymi exekútormi so sídlom v územnom obvode krajského súdu, o listiny, ktorých správnosť osvedčili alebo na ktorých osvedčili pravosť podpisu, ako aj o preklady vyhotovené prekladateľmi, alebo o posudky vyhotovené znalcami,
- b) ministerstvo spravodlivosti, ak ide o listiny neuvedené v písmene a).

§ 62a**Iné úkony súdu vo vzťahu k cudzine**

(1) Fyzická osoba, ktorá chce uplatniť nárok na výživné v cudzine podľa medzinárodnej zmluvy, právne záväzného aktu Európskej únie alebo na základe vzájomnosti podaním návrhu na určenie výživného alebo výkon rozhodnutia slovenského súdu, môže o spísanie návrhu požiadať okresný súd, v ktorého obvode má bydlisko. Okresný súd je povinný návrh spísať.

(2) Fyzická osoba, ktorá chce svoj právny nárok uplatniť v konaní na súde v cudzine alebo ktorá je v takomto konaní žalovanou stranou, môže požiadať okresný súd, v ktorého obvode má bydlisko, o spísanie žiadosti o priznanie právnej pomoci v konaní v cudzine podľa medzinárodnej zmluvy. Okresný súd je povinný návrh spísať.

(3) Súd na návrh a trovy žiadateľa bez zbytočného odkladu zabezpečí preklad žiadosti podľa odseku 1 alebo 2 a jej príloh do cudzieho jazyka. Ak žiadateľ spĺňa podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, súd vyhotoví preklad na trovy štátu.

(4) Podľa odsekov 1 až 3 súd postupuje aj vtedy, ak medzinárodná zmluva pripúšťa, aby návrh na výkon tuzemského rozhodnutia v cudzine sa podal súdu, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Oddiel 3**Uznanie a výkon cudzích rozhodnutí****§ 63**

Rozhodnutia orgánov cudzieho štátu, nimi schválené dohody a zmiery vo veciach uvedených v § 1, ak o nich v Slovenskej republike rozhodujú súdy, rovnako ako cudzie notárske listiny v týchto veciach (ďalej len „cudzí rozhodnutia“) majú v Slovenskej republike účinnosť, ak boli uznané slovenskými orgánmi.

§ 64**Podmienky uznania cudzieho rozhodnutia**

Cudzie rozhodnutie nemožno uznať alebo vykonať, ak

- a) uznaniu bráni výlučná právomoc slovenských orgánov alebo orgán cudzieho štátu by nemal právomoc rozhodnúť, ak by sa na posúdenie jeho právomoci použili ustanovenia slovenského práva,
- b) nie je právoplatné alebo vykonateľné v štáte, v ktorom bolo vydané,
- c) nie je rozhodnutím vo veci samej,
- d) účastníkovi konania, voči ktorému sa má rozhodnutie uznať, bola postupom cudzieho orgánu odňatá možnosť konať pred týmto orgánom, najmä ak mu nebolo riadne doručené predvolanie alebo návrh na začatie konania; splnenie tejto podmienky súd neskúma, ak sa tomuto účastníkovi cudzie rozhodnutie riadne doručilo a účastník sa proti nemu neodvolal alebo ak tento účastník vyhlásil, že na skúmaní tejto podmienky netrvá,
- e) slovenský súd už vo veci právoplatne rozhodol alebo je tu skoršie cudzie rozhodnutie v tej istej veci, ktoré sa uznalo alebo spĺňa podmienky na uznanie,
- f) uznanie by sa priečilo slovenskému verejnému poriadku.

§ 64a

Rozhodnutie vydané v štáte, ktorý nie je členským štátom Európskej únie, v spore proti verejnej účasti fyzickej osoby s bydliskom alebo právnickej osoby so sídlom v členskom štáte Európskej únie sa neuzná a nevykoná, ak by sa takéto konanie považovalo za spor proti verejnej účasti podľa Civilného sporového poriadku.

§ 65

Cudzie rozhodnutia v manželských veciach a vo veciach určenia (zistenia alebo zapretia) rodičovstva, ak aspoň jeden z účastníkov konania je slovenský občan, a cudzie rozhodnutia vo veciach osvojenia dieťaťa, ak dieťa alebo aspoň jeden z osvojiteľov je slovenský občan a cudzie rozhodnutia o obmedzení alebo pozbavení spôsobilosti na právne úkony slovenského občana, sa v Slovenskej republike uznávajú, ak tomu nebránia ustanovenia § 64 písm. b) až f).

§ 66

(1) Cudzie rozhodnutie o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti alebo o úprave styku s ním nemožno uznať alebo vykonať, ak

- a) uznaniu bránia ustanovenia § 64 písm. a) až e),
- b) dieťaťu sa nedala v konaní vo veci samej možnosť vyjadriť sa, ibaže súd od vypočutia upustil z dôvodu, že išlo o naliehavú vec alebo dieťa nebolo schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor,
- c) uznanie by bolo s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa v zjavnom rozpore so slovenským verejným poriadkom.

(2) Súd neuzná cudzie rozhodnutie o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti alebo o úprave styku s ním na návrh osoby, ktorá tvrdí, že rozhodnutie zasahuje do jej rodičovských práv a povinností, ak sa rozhodnutie s výnimkou naliehavých prípadov vydalo bez toho, aby táto osoba mala možnosť vyjadriť sa.

§ 67

(1) Cudzie rozhodnutie vo veciach uvedených v § 65 možno uznať len osobitným výrokom slovenského súdu.

(2) Cudzie rozhodnutie o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti a o úprave styku s dieťaťom možno uznať osobitným výrokom slovenského súdu alebo nariadením jeho výkonu.

(3) Cudzie rozhodnutie, ktoré nevyžaduje podľa tohto zákona, medzinárodnej zmluvy alebo právne záväzného aktu Európskej únie uznanie osobitným výrokom súdu, sa uznáva tak, že slovenský súd nariadi jeho výkon alebo vydá poverenie na vykonanie exekúcie; ak také rozhodnutie nevyžaduje výkon, uznáva ho slovenský orgán tým, že naň prihliadne, ako keby išlo o rozhodnutie slovenského súdu.

(4) Osobitným výrokom o uznaní cudzieho rozhodnutia rozhoduje súd len na návrh, aj keď to tento zákon alebo medzinárodná zmluva nevyžaduje.

§ 67a**Adaptácia**

(1) Ak cudzie rozhodnutie obsahuje vecné právo, opatrenie alebo príkaz, ktoré nie sú známe v slovenskom právnom poriadku, toto vecné právo, opatrenie alebo príkaz sa, ak je to potrebné a v rozsahu, v ktorom je to možné, premení na vecné právo, opatrenie alebo príkaz, ktoré je známe v slovenskom právnom poriadku a ktoré je z hľadiska sledovaného cieľa a účelu a účinkov s ním spojených najbližšie vecnému právu, opatreniu alebo príkazu v cudzom rozhodnutí.

(2) Ak súd rozhoduje o uznaní alebo výkone cudzieho rozhodnutia, vykoná premenu podľa odseku 1 v tomto konaní.

(3) Ak nie je možné premenu vykonať postupom podľa odseku 2, rozhodne súd o premene na návrh osoby, ktorá má na veci právny záujem, v samostatnom konaní. Na konanie o premene sa primerane použijú ustanovenia o konaní o návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia osobitným výrokom okrem § 68c ods. 2 písm. b) a c) a § 68e. Súd rozhoduje aj bez výsluchu účastníkov a nariadenia pojednávania. Návrh doručí ostatným účastníkom až spolu s rozhodnutím o premene.

(4) Ak premenu podľa odseku 1 nie je možné vykonať, v tejto časti sa cudziemu rozhodnutiu právne účinky nepriznajú.

§ 68**Účinky cudzieho rozhodnutia**

(1) Cudzie rozhodnutie uznané slovenským súdom má rovnaké právne účinky ako rozhodnutie slovenského súdu.

(2) Aj bez uznania má cudzie rozhodnutie v manželských veciach, vo veciach určenia (zistenia alebo zapretia) rodičovstva, osvojenia dieťaťa a vo veciach obmedzenia alebo pozbavenia spôsobilosti na právne úkony rovnaké právne účinky ako rozhodnutie slovenského súdu, ak účastníci nie sú občanmi Slovenskej republiky a ak sa to neprieči slovenskému verejnému poriadku.

(3) Účastníci nemajú právo na náhradu trov konania o uznanie cudzieho rozhodnutia. Oprávnený z cudzieho rozhodnutia môže náhradu trov spojených s uznaním cudzieho rozhodnutia uplatniť vo vykonávacom konaní alebo v exekučnom konaní.

Konanie o návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia osobitným výrokom**§ 68a
Príslušnosť súdu**

Na konanie o uznaní cudzieho rozhodnutia osobitným výrokom je príslušný

- a) Krajský súd v Bratislave, ak ide o cudzie rozhodnutie vo veciach uvedených v § 67 ods.1,
- b) okresný súd, v ktorého obvode má dieťa bydlisko, a ak nemá bydlisko, súd, v ktorého obvode sa zdržuje; ak nie je taký súd, na konanie je príslušný Mestský súd Bratislava II, ak ide o cudzie rozhodnutie o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti alebo o úprave styku s ním,
- c) súd, ktorý je príslušný na nariadenie výkonu rozhodnutia alebo vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak nie je daná jeho príslušnosť podľa písmena b); ak ide o rozhodnutie, ktoré nevyžaduje výkon, je príslušný všeobecný súd osoby, voči ktorej sa rozhodnutie má uznať, a ak nie je taký súd, na konanie je príslušný Okresný súd Trnava.

**§ 68b
Účastníci**

(1) Konanie o uznaní cudzieho rozhodnutia sa začína na návrh, na ktorý je oprávnený ten, kto je v cudzom rozhodnutí označený ako účastník, a vo veciach uvedených v § 67 ods.1, aj ten, kto preukáže, že má na veci právny záujem. Návrh na neuznanie cudzieho rozhodnutia z dôvodu, že uznanie by sa priečilo slovenskému verejnému poriadku, môže podať aj prokurátor.

(2) Účastníkmi konania sú navrhovateľ a tí, voči ktorým sa má cudzie rozhodnutie uznať. Ak ich navrhovateľ neuvedie, účastníkmi konania sú aj tí, ktorí sú v cudzom rozhodnutí označení ako účastníci. Účastníkom konania vo veci uznania cudzieho rozhodnutia o obmedzení alebo pozbavení spôsobilosti na právne úkony je okrem navrhovateľa opatrovník osoby, ktorej sa rozhodnutie týka.

(3) Ak má navrhovateľ bydlisko alebo sídlo v cudzine, musí si na prijímanie písomnosti zvoliť zástupcu s bydliskom alebo so sídlom na území Slovenskej republiky. Ak si ho v určenej lehote nezvolí, budú sa mu písomnosti ukladať na súde s účinkom doručenia; o tom treba navrhovateľa poučiť.

(4) Ustanovenie odseku 3 sa použije primerane vo vzťahu k ďalším účastníkom konania, ak nemajú v Slovenskej republike bydlisko alebo sídlo.

**§ 68c
Náležitosti návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia**

(1) Z návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia musí byť zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované. Návrh musí obsahovať označenie cudzieho rozhodnutia, názov orgánu, ktorý ho vydal, dátum právoplatnosti cudzieho rozhodnutia alebo údaj o jeho vykonateľnosti a zoznam listín, ktoré sa k návrhu pripájajú. Návrh treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník konania dostal jeden rovnopis.

(2) Navrhovateľ je povinný k návrhu pripojiť

- a) originál alebo úradne osvedčenú kópiu cudzieho rozhodnutia v plnom znení,
- b) potvrdenie príslušného cudzieho orgánu o právoplatnosti alebo vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia alebo o tom, že rozhodnutie už nemožno napadnúť riadnym opravným prostriedkom,

- c) listinné dôkazy o tom, že nie je daná prekážka uznania uvedená v § 64 písm. d), alebo vyhlásenie druhého účastníka, že na jej skúmaní netrvá,
- d) úradne osvedčené preklady pripojených listín do slovenského jazyka.

(3) Súd vyzve navrhovateľa, aby neúplný návrh v určenej lehote nie kratšej ako 15 dní doplnil. Ak sa napriek výzve súdu návrh neopraví alebo nedoplní a pre tento nedostatok nemožno v konaní pokračovať, súd konanie zastaví. O tomto následku musí byť navrhovateľ poučený.

(4) Ak návrh podáva prokurátor podľa § 68b ods. 1, k návrhu nie je povinný pripojiť písomnosti uvedené v § 68c ods. 2 písm. c) a d). Ak ide o preklad z cudzieho jazyka, pri ktorom všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo spravodlivosti, umožňuje strojový preklad, namiesto postupu podľa predchádzajúcej vety súd zabezpečí strojový preklad pripojených listín.

§ 68d

(1) Podaním návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia sa konanie o nariadení jeho výkonu alebo vydaní poverenia na vykonanie exekúcie prerušuje až do právoplatného rozhodnutia o uznaní.

(2) Ak bolo cudzie rozhodnutie v štáte, v ktorom bolo vydané, napadnuté opravným prostriedkom, môže súd, ktorý koná o uznaní cudzieho rozhodnutia alebo o nariadení výkonu cudzieho rozhodnutia (vydaní poverenia na vykonanie exekúcie), prerušiť toto konanie až do právoplatného rozhodnutia o opravnom prostriedku.

§ 68e

Pojednávanie

(1) Ak žiadny z účastníkov konania nepodá do 15 dní od doručenia návrhu na uznanie cudzieho rozhodnutia námietku proti uznaniu cudzieho rozhodnutia, súd nemusí nariaďovať pojednávanie.

(2) Ak účastníci konania písomne vyhlásia, že s uznaním cudzieho rozhodnutia súhlasia, súd návrh na uznanie nedoručuje a pojednávanie nenariadi. Písomné vyhlásenie sa musí predložiť spolu s úradne osvedčeným prekladom do slovenského jazyka. V konaní o uznaní cudzieho rozhodnutia v manželskej veci, ak odporcom nie je slovenský občan, a v konaní o uznaní cudzieho rozhodnutia o obmedzení alebo pozbavení spôsobilosti na právne úkony, ak navrhovateľom je opatrovník osoby, ktorej sa rozhodnutie týka, súd návrh nedoručuje a pojednávanie nenariadi, aj keď účastníci takéto vyhlásenie nepredložia.

§ 68f

Rozsah preskúmania cudzieho rozhodnutia

(1) Súd je viazaný skutkovými zisteniami, na ktorých si cudzí orgán založil svoju právomoc.

(2) Preskúmanie cudzieho rozhodnutia vo veci samej sa nepripúšťa.

§ 68g

Rozhodnutie súdu

(1) O uznaní cudzieho rozhodnutia vo veciach uvedených v § 67 ods.1, rozhoduje súd rozsudkom, inak rozhoduje uznesením.

(2) Ak nie je splnená niektorá z podmienok uznania cudzieho rozhodnutia, súd vysloví, že sa cudzie rozhodnutie neuznáva. Inak cudzie rozhodnutia uzná. Ak je dôvodom na neuznanie cudzieho rozhodnutia rozpor s verejným poriadkom, súd cudzie rozhodnutie uzná len v rozsahu, v ktorom to neodporuje slovenskému verejnému poriadku, a ak je takéto uznanie s ohľadom na

obsah cudzieho rozhodnutia možné.

(3) Ak cudzie rozhodnutie obsahuje viaceré výroky a uznanie nie je možné alebo potrebné pre všetky z nich, súd cudzie rozhodnutie uzná len pri tých výrokoch, ktorých uznanie je možné alebo potrebné. Čiastočné uznanie rozhodnutia môže navrhnúť aj navrhovateľ.

§ 68h

(1) Ustanovenia tohto oddielu sa použijú primerane aj na konanie o návrhu na neuznanie cudzieho rozhodnutia v Slovenskej republike.

(2) Ustanovenia týkajúce sa konania o uznaní cudzieho rozhodnutia osobitným výrokom sa použijú primerane aj na konanie o návrhu na uznanie alebo neuznanie cudzieho rozhodnutia, o návrhu na určenie, že nie sú dané dôvody neuznania cudzieho rozhodnutia alebo o návrhu na vyhlásenie cudzieho rozhodnutia osobitným výrokom za vykonateľné alebo nevykonateľné na území Slovenskej republiky.

§ 68i

Prechodné ustanovenia

(1) Konania o uznaní a výkone cudzích rozhodnutí začaté podľa doterajších predpisov sa dokončia podľa doterajších predpisov.

(2) Ak si slovenský súd založil právomoc podľa doterajších predpisov, jeho právomoc ostáva zachovaná.

(3) Právomoc súdov založená písomnou dohodou strán podľa doterajších predpisov ostáva zachovaná. Platnosť dohody o právomoci, ktorá bola uzatvorená pred účinnosťou tohto zákona, posudzuje sa podľa doterajších predpisov.

§ 68j

Prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. decembra 2015

Konania začaté pred 1. decembrom 2015 sa dokončia podľa predpisov účinných do 1. decembra 2015.

Záverečné ustanovenia

§ 69

Zrušuje sa zákon č. 41/1948 Zb. o medzinárodnom a medzioblastnom práve súkromnom a o právnom postavení cudzincov v odbore súkromného práva.

§ 69a

Transpozičné ustanovenie

Týmto zákonom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe.

§ 70

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. aprílom 1964.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Lenárt v. r.

Príloha
k zákonu č. 97/1963 Zb.

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EURÓPSKEJ ÚNIE

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 z 11. apríla 2024 o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami („strategické žaloby proti verejnej účasti“) (Ú. v. EÚ L, 2024/1069, 16. 4. 2024).

